

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 lutego 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w T. odmówił G. M. prawa do emerytury. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił 15 lat zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Organ rentowy nie uznał ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania Zasadniczej (...) Wojskowej od 26 października 1979 r. do 2 kwietnia 1982 r. Organ rentowy wskazał nadto, że wnioskodawca udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 11 lat, 6 miesięcy i 27 dni. /decyzja – k. 39 plik I akt ZUS/

G. M. uznał powyższą decyzję za krzywdzącą i w dniu 14 marca 2018 r. złożył od niej odwołanie. Ubezpieczony wskazał, że organ rentowy nie uwzględnił mu okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych:

- od 22 października 1992 r. do 15 kwietnia 1993 r.,
- od 15 października 1994 r. do 15 kwietnia 1995 r.,
- od 15 października 1996 r. do 30 kwietnia 1997 r.,
- od 15 stycznia 2002 r. do 30 kwietnia 2002 r.

/odwołanie – k. 3/

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. W uzasadnieniu wskazał, że uwzględnił ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia:

- od 24 czerwca 1976 r. do 25 października 1979 r.,
- od 3 kwietnia 1982 r. do 27 października 1986 r.,
- od 22 maja 1990 r. do 31 grudnia 1990 r.,
- od 22 października 1992 r. do 15 kwietnia 1993 r.,
- od 15 października 1993 r. do 15 kwietnia 1994 r.,
- od 15 października 1994 r. do 15 kwietnia 1995 r.,
- od 15 października 1995 r. do 15 kwietnia 1996 r.,
- od 15 października 1996 r. do 30 kwietnia 1997 r.,
- od 15 października 1997 r. do 15 kwietnia 1998 r.

/odpowiedź na odwołanie – k. 4 – 5/

Na rozprawie w dniu 10 września 2018 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie. Podał, że nie kwestionuje, że ZUS zaliczył do pracy w szczególnych warunkach wskazany w odwołaniu okres zatrudnienia wnioskodawcy w szkole jako palacza. Wniósł o zaliczenie do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia od 28 października 1986 r. do 21 maja 1990 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w G. oraz okresu służby wojskowej. /protokół rozprawy z dnia 10 września 2018 r. – 00:01:59 – 00:07:22 – płyta CD – k. 31/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca G. M. urodził się (...) /bezsporne/

W dniu 15 grudnia 2017 r. ubezpieczony złożył wniosek o emeryturę. /wniosek – k. 1 – 4 plik I akt ZUS/

Ubezpieczony w okresie od 1 września 1973 r. do 27 października 1986 r. oraz od 22 maja 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. był zatrudniony w (...) S.A. w S. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ucznia praktycznej nauki zawodu w Przyzakładowej Szkole (...) operatora dźwigu. W okresie od 24 czerwca 1976 r. do 27 października 1986 r. oraz od 22 maja 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach przy obsłudze suwnic. Podczas tego zatrudnienia – w okresie od 26 października 1979 r. do 2 kwietnia 1982 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Wnioskodawca przed pójściem do wojska jak i po jego powrocie wykonywał te same czynności – pracował jako operator dźwigu. /świadczenie pracy – k. 7 plik I akt ZUS, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach – k. 8 plik I akt ZUS, książeczka wojskowa – k. 10 plik I akt ZUS, zeznania wnioskodawcy z dnia 10 września 2018 r. – 00:07:26 – 00:14:49 w zw. z zeznaniami 00:16:15 – 00:17:11/

W okresie od 28 października 1986 r. do 21 maja 1990 r. wnioskodawca był zatrudniony w Gminnej Spółdzielni (...) w G. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku piekarza. Podczas zatrudnienia ubezpieczony otrzymywał dodatek za pracę w szkodliwych warunkach. /świadczenie pracy – k. 11 plik I akt ZUS, akta osobowe w kopercie – k. 23/

Podczas zatrudnienia we wskazanej Spółdzielni ubezpieczony przez cały czas pracował jako piekarz. Do jego obowiązków na stanowisku piekarza należało: rozpalamie pieca, wyrabianie ciasta i pieczenie chleba. Wnioskodawca nie był oddelegowywany do innych prac, w okresie tego zatrudnienia nie było przestojów. Pracował na dwie zmiany. Była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony otrzymywał dodatek za pracę w szczególnych warunkach. /zeznania wnioskodawcy z dnia 10 września 2018 r. – 00:07:26 – 00:14:49 w zw. z zeznaniami 00:16:15 – 00:17:11/

Spółdzielnia wystawiła ubezpieczonemu świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, w którym wskazała, że podczas zatrudnienia w okresie od 28 października 1986 r. do 21 maja 1990 r. G. M. na stałe i w pełnym wymiarze godzin wykonywał prace przy wypieku pieczywa, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. /Dz.U. Nr 8, poz. 43/, że był tam zatrudniony na stanowisku piekarza w piekarni wymienionym w wykazie prac w szczególnych warunkach – Wykaz A, Dział X, poz. 11 załącznika nr 2 do Zarządzenia Ministra Administracji i (...) Terenowej i Ochrony (...) do Uchwały nr 64/83 Zarządu Głównego (...) uprawniającego do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej. /świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach – k. 12 plik I akt ZUS/

Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. /bezsporne/

Wnioskodawca udokumentował ogólny staż pracy w wymiarze 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym staż pracy w szczególnych warunkach wynoszący 11 lat, 6 miesięcy i 27 dni. /wyliczenia ZUS/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy. Zgromadzonym dowodom Sąd dał wiarę. W ocenie Sądu zeznania wnioskodawcy oraz dokumentacja osobowa potwierdzają jednoznacznie, że ubezpieczony w w/w spornym okresie od 28 października 1986 r. do 21 maja 1990 r. w w/w Spółdzielni pracował w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jako piekarz.

Sąd pominął w toku postępowania dokumentację osobową wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach na stanowisku palacza w szkole, gdyż w toku postępowania sądowego te okresy zatrudnienia okazały się bezsporne, organ rentowy zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego zaliczył je do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie i jako takie skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Z ust.2 powołanego przepisu wynika z kolei, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 cytowanej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 roku, będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2 – 3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle §2 ust. 1 i 2 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok SN z 15.12.1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok SN z 15.11. 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

W przedmiotowym stanie faktycznym nie budzi wątpliwości fakt, iż wnioskodawca spełnia przesłanki ustawowe co do wieku – ukończył 60 rok życia oraz lat okresów składkowych i nieskładkowych. Skarżący nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego. W ocenie Sądu wnioskodawca spełnia również warunek co do posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynika bowiem, że ubezpieczony w spornym okresie od 28 października 1986 r. do 21 maja 1990 r. w Gminnej Spółdzielni (...) w G. pracował w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku piekarza.

Pracę piekarza zaliczyć należy do prac w warunkach szczególnych.

Analiza treści wykazu A do powołanego rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. wskazuje, że wymienione w poz. 11 działu X prace przy wypieku pieczywa są pracami w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Stosownie do §2 ust. 1 okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. W myśl § 2 ust. 2 okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Regulacja §2, statuująca ograniczenia dowodowe i obowiązująca w postępowaniu przed organem rentowym, nie ma jednak zastosowania w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji okoliczność i okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach sąd uprawniony jest ustalać także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy, w tym zeznaniami świadków (por. uchwała Sądu Najwyższego z 27 maja 1985 r. sygn. III UZP 5/85, uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984 r. III UZP 6/84).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na okoliczność pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w szczególnych warunkach dopuścił dowód z dokumentów i z wnioskodawcy.

Wnioskodawca podał, co potwierdza złożona w toku postępowania dokumentacja osobową, że podczas zatrudnienia w Gminnej Spółdzielni ubezpieczony przez cały czas pracował jako piekarz. Do jego obowiązków na stanowisku piekarza należało: rozpalanie pieca, wyrabianie ciasta i pieczenie chleba. Wnioskodawca nie był oddelegowywany do innych prac, nie było przestojów. Pracował na dwie zmiany. Była to praca w pełnym wymiarze czasu pracy. Ubezpieczony otrzymywał dodatek za pracę w szczególnych warunkach.

Brak jest zatem podstaw do tego by nie uwzględnić ubezpieczonemu okresu pracy w w/w zakładzie pracy do stażu pracy w szczególnych warunkach.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych uwzględnił wnioskodawcy do stażu pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia w (...) S.A. w S. od 1 września 1973 r. do 27 października 1986 r. oraz od 22 maja 1990 r. do 31 grudnia 1990 r. wyłączając okres zasadniczej służby wojskowej od 26 października 1979 r. do 2 kwietnia 1982 r.

W ocenie Sądu brak jest nadto przeszkód by zaliczyć ubezpieczonemu do stażu pracy w szczególnych warunkach okres odbywania zasadniczej służby wojskowej.

Należy podkreślić, że wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie od 26 października 1979 r. do 2 kwietnia 1982 r. W tym miejscu wskazać należy, że w wyroku z 11 lutego 2014 r. sygn. II UK 293/13 (LEX nr 1441189) Sąd Najwyższy rozważając kwestię okresu służby wojskowej wnioskodawcy przypadającego po 31 grudnia 1974 r. wskazał, że nadal znaczenie ma art. 108 ustawy z 21 listopada 1967 r., który uległ wprawdzie zmianie od 1 stycznia 1975 r., jednak nie tak istotnej, aby powiedzieć, że nastąpiło przełamanie i ustawodawca chciał z tą datą znieść uprawnienie żołnierzy zasadniczej służby wojskowej do zaliczenia jej do okresu zatrudnienia uprawniającego do wcześniejszej emerytury, jako okres pracy w szczególnych warunkach.

Zmiana art. 108 cyt. ustawy z 21 listopada 1967 r. z dniem 1 stycznia 1975 r. wynikała z wejścia w życie Kodeksu pracy (została dokonana na podstawie art. X ust. 2 pkt c ustawy z 26 czerwca 1974 r. Przepisy wprowadzające Kodeks pracy - Dz. U. Nr 24, poz. 142 z późn. zm.). Zmiana art. 108 ustawy z 1967 r. nie wprowadziła wówczas w nim radykalnie nowej treści, która uzasadniałaby stwierdzenie, że zasadnicza służba wojskowa nie podlega już zaliczeniu do okresu pracy w szczególnych warunkach. Przepis art. 108 ust. 1 dalej stanowił, że "Czas odbywania zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wlicza się pracownikowi do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem, jeżeli po odbyciu tej służby podjął on zatrudnienie w tym samym zakładzie pracy, w którym był zatrudniony przed powołaniem do służby". Nadal więc ustawodawca potwierdzał wliczanie pracownikowi okresu służby wojskowej do zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień związanych z tym zatrudnieniem. Kolejna zmiana w ustawie z 21 listopada 1967 r. nastąpiła dopiero na podstawie ustawy z 28 czerwca 1979 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 15, poz. 97). Przepisy art. 106-108 ustawy z 21 listopada 1967 r. otrzymały wówczas nowe brzmienie. W art. 107 ust. 1 stwierdzono, że "Pracownikowi,

który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych". W tekście jednolitym cyt. ustawy z 21 listopada 1967 r. (Dz. U. z 1979 r. Nr 18, poz. 111) regulację tę ujęto w art. 120.

Tak więc zgodnie z art. 120 ust. 1 cyt. ustawy pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wliczał się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Jednocześnie pracownikowi, który podjął pracę lub złożył wniosek o skierowanie do pracy po upływie trzydziestu dni od zwolnienia ze służby wojskowej, czas odbywania służby wliczał się do okresu zatrudnienia tylko w zakresie wymiaru urlopu wypoczynkowego i wysokości odprawy pośmiertnej oraz uprawnień emerytalno-rentowych (art. 120 ust. 3).

Zawarte w art. 120 ust. 1 i 3 ustawy "wliczanie" okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w zakresie uprawnień emerytalno-rentowych zostało usunięte dopiero z dniem 21 października 2005 r. Wówczas wszedł w życie art. 1 pkt 39 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o służbie zastępczej (Dz. U. Nr 180, poz. 1496 - por. uchwała 7 sędziów SN z 16 października 2013 r. II UZP 6/13, OSNP 2014/3/42, LEX nr 1385939).

W judykaturze przeważa pogląd, że do oceny określonego stanu faktycznego, w tym zrealizowanego przed wejściem w życie ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS, należy stosować przepisy obowiązujące w czasie realizacji tego stanu faktycznego (por. wyrok SN z 20 marca 2013 r. I UK 544/12, LEX nr 1383246).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał, że cały okres odbywania przez wnioskodawcę zasadniczej służby wojskowej na podstawie art. 120 ust. 1 ustawy z 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej winien być doliczony do stażu pracy wymaganego do nabycia emerytury w obniżonym wieku.

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie wnioskodawca w sposób niewątpliwy wykazał przed Sądem, że przepracował ponad 15 lat (11 lat, 6 miesięcy i 27 dni (uznane przez organ rentowy), 2 lata, 5 miesięcy i 10 dni (służba wojskowa), 3 lata 6 miesięcy i 26 dni (praca w Spółdzielni jako piekarz)) w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca spełnia także wszystkie pozostałe wymagane przepisami prawa przesłanki.

Na mocy art. 129 ust. 1 ustawy, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Wnioskodawca złożył wniosek w dniu 15 grudnia 2017 r., 60 lat ukończył (...) zatem prawo do emerytury należało wnioskodawcy przyznać od dnia 14 stycznia 2018 r. tj. od dnia ukończenia 60 lat.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w sentencji wyroku.

K.K.-W.